

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
туризму
Протокол № 9 від 11. 01. 2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"Інтелектуальна власність"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладачі: к.е.н., доц.. кафедри туризму
Ястремська О. О.

Відповідальний за випуск
зав. каф.туризму, д.е.н., доц. Сущенко О. А.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

В умовах всеосяжної інтелектуалізації економіки інформація та знання перетворюються на рушійну силу інноваційного розвитку суспільства, творча розумова активність набуває статусу пріоритетної стратегічної діяльності, а проблеми стимулюванні та захисту інтелектуальної власності стають першочерговими як для окремих держав, так і для світової спільноти в цілому. Загальновизнано, що інноваційна модель розвитку ґрунтується на ефективному використанні інтелектуального потенціалу, широкомасштабному впровадженні в господарський обіг продуктів інтелектуальної праці, зростанні масштабів обороту інтелектуальної власності, цілеспрямованому та системному відтворенні наукоємних галузей, які формують ядро новітнього технологічного укладу.

Складність економічної природи інтелектуальної власності, постійний динамічний розвиток її об'єктів та механізму комерціалізації привертають зростаючу увагу науковців та практиків, перетворюючи дослідження цього феномену в одну з найактуальніших економічних проблем. У зв'язку з цим розроблення та впровадження навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» до програми підготовки фахівців є актуальним.

Мета навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» – оволодіння знаннями та практичними навичками в сфері охорони та розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Основними **завданнями** даної навчальної дисципліни є засвоєння узагальнених у теорії та практиці управління інтелектуальною власністю знань і закріплення їх на практичних заняттях, формування навичок у прийнятті рішень стосовно вирішення проблем розвитку інтелектуальної власності в контексті інноваційного поступу вітчизняної економіки.

Пререквізити: вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: економічна теорія, мікроекономіка, інноваційного менеджмент, цивільне право.

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність» є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних робітникам економічних підрозділів підприємств та фінансово-економічних установ

незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

економіко-правовий зміст інтелектуальної власності;

структуру інтелектуальної власності;

сутність і структуру промислової власності;

сутність і специфіку авторського права;

особливості формування та реалізації суміжних прав;

сутність і механізм комерціалізації інтелектуальної власності;

структуру та класифікацію ліцензійних угод;

особливості захисту прав інтелектуальної власності;

міжнародні аспекти розвитку інтелектуальної власності;

роль і значення інтелектуальної власності у формуванні національної інноваційної системи.

У процесі вивчення навчальної дисципліни у студента повинні бути сформовані **вміння**:

прогнозувати й критично оцінювати можливості підприємства щодо створення та комерційного використання об'єктів інтелектуальної власності;

розробляти перспективні плани заходів зі створення та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;

розробляти заходи щодо стимулювання інтелектуальної діяльності та втілення її результатів у виробництво;

оформлювати договори на придбання, створення, передачу прав та продаж об'єктів інтелектуальної власності;

розробляти та оформляти заявкові документи на об'єкти інтелектуальної власності на предмет видачі охоронних документів;

реалізовувати заходи щодо підвищення економічної, соціальної та екологічної ефективності інтелектуальної діяльності підприємства;

організовувати комерційні зв'язки з організаціями з приводу розроблення та використання об'єктів інтелектуальної власності;

забезпечувати ефективну взаємодію структурних підрозділів підприємства, задіяних в інтелектуальній діяльності;

виявляти можливості підприємства щодо створення об'єктів інтелектуальної власності;

проводити постійний моніторинг стану використання об'єктів інтелектуальної власності на підприємстві;

описувати сутність та патентну новизну об'єктів інтелектуальної власності;

визначати соціально-економічну ефективність від впровадження об'єктів інтелектуальної власності на підприємстві;

розраховувати вартість об'єктів інтелектуальної власності;

здійснювати контроль щодо охорони прав на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав;

забезпечити об'єктивну оцінку власного освітньо-професійного, інтелектуального потенціалу;

ініціювати організацію процесу відтворення та ефективного використання інтелектуального потенціалу підприємства.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Знання, вміння та навички щодо формування та використання інтелектуальної власності підприємства	Здатності, щодо визначення особливостей видів інтелектуальної власності
	Здатності щодо визначення структури промислової власності
	Здатності щодо формування та розвитку авторського та суміжних прав
	Здатності щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності
	Здатності щодо оцінки інтелектуальної власності
	Здатності щодо міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності

**Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Інтелектуальна власність"
за Національною рамкою кваліфікацій України**

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Перереквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія					
Здатності, щодо визначення особливостей, видів інтелектуальної власності	Сутність поняття інтелектуальна власність та структура, підходи до визначення поняття «власність».	Знання теоретичних уявлень про зміст та структуру відносин власності; економіко-правового змісту інтелектуальної власності; структури інтелектуальної власності	Визначити основні структурні підрозділи інтелектуальної власності.	Вміти презентувати набуті знання та навички.	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових об'єктів інтелектуальної власності.
Тема 2. Сутність та структура промислової власності					
Здатності щодо визначення структури промислової власності	Сутність поняття промислова власність, об'єкти та суб'єкти промислової власності.	Знання економіко-правових відносин щодо об'єктів патентного права; засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу товарів і послуг; нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.	Описувати сутність та патентну новизну об'єктів інтелектуальної власності; визначити нетрадиційні об'єкти промислової власності.	Вміти презентувати набуті знання та навички. Провести патентні дослідження.	Відповідальність за точність і коректність прийнятих рішень.

Продовження табл.. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Особливості формування та розвитку авторського та суміжних прав					
Здатності щодо формування та розвитку авторського та суміжних прав	Сутність поняття авторське право та суміжні права. Субєкти та об'єкти цих прав.	Знання сутності та специфіки авторського права; особливостей формування та реалізації суміжних прав.	Здійснювати вибір методичного інструментарію для вирішення конкретної економічної проблеми. Розробляти економіко-математичні моделі для розв'язання конкретної економічної проблеми	Презентувати результати досліджень, набуті навички та вміння.	Самостійно визначити перспективні об'єкти авторського права та суміжних прав.
Тема 4. Охорона та захист прав інтелектуальної власності					
Здатності щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності	Сутність охорони та захисту прав інтелектуальної власності.	Знання охорони та захисту прав інтелектуальної власності; охорони прав промислової власності; охорони авторського та суміжних прав.	Здійснювати контроль щодо охорони прав на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав; Вміти констатувати випадки порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності	Презентувати результати досліджень, набуті навички та вміння.	Приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за надійність і точність результатів
Тема 5. Актуальні проблеми комерціалізації інтелектуальної власності					
Здатності щодо оцінки інтелектуальної власності	Визначення поняття "комерціалізація" та її основних підходів.	Знання сутності і механізму комерціалізації інтелектуальної власності; ліцензійних угоди, їх структури та класифікації.	Розраховувати вартість об'єктів інтелектуальної власності; розробляти перспективні плани заходів зі створення та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.	Презентувати результати оцінки об'єктів інтелектуальної власності.	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо вибору підходу до визначення вартості об'єктів інтелектуальної власності. Відповідати за коректність та адекватність запропонованих пропозицій.

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності					
Здатності щодо міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності	Поняття міжнародних договорів та конвенцій в сфері інтелектуальної власності.	Знання щодо проблем формування глобального ринку прав на об'єкти інтелектуальної власності; міжнародного співробітництва у сфері патентного права; міжнародних аспектів охорони та захисту авторського та суміжних прав.	Розуміти значення складових міжнародної системи охорони інтелектуальної власності. Використовувати основні закони інтелектуальної власності у процесі професійної діяльності.	Презентувати результати досліджень. Здатність до формування інформаційних зв'язків з державними службами у сфері інтелектуальної діяльності.	Приймати рішення щодо взаємодії суб'єктів інтелектуальної власності і міжнародному просторі.
Тема 7. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні					
Здатності щодо формування інституту інтелектуальної власності в Україні	Сутність та значущість інтелектуальної власності в Україні.	Знання ролі та значення інтелектуальної власності у формуванні національної інноваційної системи; проблем та перспектив розвитку інтелектуальної власності в Україні.	Розуміти місце інтелектуальної власності в нормах загального законодавства України.	Презентувати результати досліджень, здобутих навичок та вмінь.	Приймати ефективні управлінські рішення щодо розробки заходів розвитку інтелектуальної власності.
Тема 8. Управління інтелектуальною власністю					
Здатності, щодо управління об'єктами інтелектуальної власності	Сутність та значущість інтелектуальної власності, елементи управління, стилі	Знання, щодо життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності	Розуміти умови та принципи управління інтелектуальною власністю	Презентувати результати досліджень, здобутих навичок та вмінь	Приймати ефективні рішення, щодо управління інтелектуальною власністю

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія

Зародження теорії власності в епоху Стародавнього світу та Середньовіччя. Еволюція теорії власності в XVII – XIX ст. Сучасна теорія власності.

Інтелектуальна власність як результат розумової творчої діяльності. Трактатування поняття «інтелектуальна власність» в економічній літературі з урахуванням різних теоретико-методологічних підходів. Право інтелектуальної власності. Теорія виключних прав.

Сфери прав інтелектуальної власності: промислова власність, авторське право та суміжні права. Суб'єкти відносин інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Різноманіття поглядів щодо структури об'єктів інтелектуальної власності.

1. Еволюція теоретичних уявлень про зміст та структуру відносин власності.

2. Економіко-правовий зміст інтелектуальної власності.

3. Структура інтелектуальної власності.

Тема 2. Сутність та структура промислової власності

Сутність та структура промислової власності. Ознаки об'єктів, що входять до складу промислової власності. Основні суб'єкти відносин промислової власності. Об'єкти патентного права: винаходи, корисні моделі, промислові зразки. Основні умови патентоспроможності винаходу. Основні умови надання правової охорони корисним моделям. Найважливіші умови правової охорони промислових зразків.

Торговельна марка. Фабричний знак. Логотип. Слоган. Бренд. Класифікація товарних знаків для товарів і послуг. Фірмове найменування. Відмінності товарних знаків і знаків обслуговування від фірмових найменувань. Функції засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг.

Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: ноу-хау, комерційна таємниця, недопущення недобросовісної конкуренції. Топологія (топографія) інтегральних мікросхем, умови її охорони-здатності.

1. Економіко-правові відносини щодо об'єктів патентного права.
2. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу товарів і послуг як важлива складова інтелектуальної власності.
3. Відносини щодо нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 3. Особливості формування та розвитку авторського та суміжних прав

Сутність авторського права. Специфічні ознаки авторського права. Основні суб'єкти авторського права: творці, автори похідних творів та збірників, інші суб'єкти. Об'єкти авторського права та їх специфічні ознаки. Класифікація об'єктів авторського права. Компіляції даних. Програми для ЕОМ. Принципи авторського права. Особисті немайнові та майнові права.

Суміжні права, їх ознаки. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Права виконавців. Права виробників записів. Права організацій ефірного та кабельного мовлення. Узгодження особистих приватних і суспільних інтересів як одне із основних призначень авторського та суміжних прав.

1. Сутність та специфіка авторського права.
2. Особливості формування та реалізації суміжних прав.

Тема 4. Охорона та захист прав інтелектуальної власності

Обґрунтування потреби охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Механізм охорони прав інтелектуальної власності. Формування інституту охорони та захисту прав інтелектуальної власності як закономірність розвитку інформаційного суспільства. Сутність охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Патентне право, його характеристики. Функції патентування. Основні принципи патентного права. Патент. Основні економічні концепції патентів. Патентна система захисту прав інтелектуальної власності. Об'єкти патентного права: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, комп'ютерні програми тощо. Патентні описи.

Охорона авторського і суміжних прав. Знак охорони авторського права. Обґрунтування необхідності охорони та захисту суміжних прав. Суперечливість економіко-правових відносин щодо охорони та захисту авторського та суміжних прав. «Піратство» у сфері інтелектуальної власності, його форми, напрями боротьби з ним. Контрафакція. Правова охорона новітніх об'єктів інтелектуальної власності (програми для ЕОМ, бази даних).

1. Потреба охорони та захисту прав інтелектуальної власності.
2. Охорона прав промислової власності.
3. Охорона авторського та суміжних прав.

Тема 5. Актуальні проблеми комерціалізації інтелектуальної власності

Сутність комерціалізації інтелектуальної власності. Основні способи розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Основні суб'єкти відносин щодо комерціалізації інтелектуальної власності. Ринок інтелектуальної власності, його сегменти: ринок авторських прав, ринок прав на програми для ЕОМ та бази даних, ринок прав на товарні знаки та знаки обслуговування, ринок патентних прав тощо.

Ліцензійна угода. Суб'єкти ліцензійної угоди. Сутність ліцензії, види ліцензій. Ліцензійний договір та його ознаки.

Економічна доцільність ліцензування. Форми виплати винагороди за ліцензію: паушальний платіж, роялті. Ціна ліцензії, методи її визначення.

1. Сутність і механізм комерціалізації інтелектуальної власності.
2. Ліцензійні угоди, їх структура та класифікація.
3. Економічна ефективність ліцензування.

Тема 6. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності

Формування глобального ринку прав на об'єкти інтелектуальної власності. Проблеми врегулювання міжнародних відносин у сфері інтелектуальної власності. Зацікавленість країн-інноваторів у високому рівні захисту прав інтелектуальної власності. Піратство та контрафакція як глобальні проблеми сьогодення. Форми придбання прав інтелектуальної власності в умовах транснаціональної інноваційної

діяльності. Всесвітня організація прав інтелектуальної власності, напрями її діяльності. Світова організація торгівлі та її роль у регулюванні міжнародних відносин у сфері інтелектуальної власності. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності

Міжнародне співробітництво у сфері патентного права. Паризька конвенція про охорону промислової власності, її положення. Договір про патентну кооперацію. Європейське патентне відомство, напрями його роботи.

Міжнародні аспекти охорони та захисту авторського і суміжних прав. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів.

1. Проблеми формування глобального ринку прав на об'єкти інтелектуальної власності.

2. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права.

3. Міжнародні аспекти охорони та захисту авторського та суміжних прав.

Тема 7. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні

Національна інноваційна система. Значення інтелектуальної власності в формуванні національної інноваційної системи. Перешкоди на шляху формування національної інноваційної системи в Україні.

Нормативні акти в сфері інтелектуальної власності в Україні. Концепція розвитку національної системи правової охорони інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності відповідно до Цивільного кодексу України. Проблеми формування інституту інтелектуальної власності в Україні та напрями їх вирішення.

1. Роль та значення інтелектуальної власності у формуванні національної інноваційної системи.

2. Проблеми та перспективи розвитку інтелектуальної власності в Україні.

Тема 8. Управління інтелектуальною власністю

Поняття управління інтелектуальною власністю: умови та 10 основних принципів управління нею. Показники використання об'єкта інтелектуальної власності: коефіцієнт товарності OIB, сумарні затрати на

доведення напівфабрикатів до стадії готовності; коефіцієнт завершеності напівфабрикатів OIB, рівень рентабельності реалізації товарів OIB.

Життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності: управління об'єктом на кожному етапі – створення, набуття прав, використання прав, захист прав, утилізації.

Маркетинг інтелектуальної власності. Функції маркетингу залежно від ролі інтелектуального продукту. Основні етапи маркетингу інтелектуального продукту.

1.Поняття управління інтелектуальною власністю: умови та принципи.

2. Життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності.

3. Маркетинг інтелектуальної власності

3. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 3), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 3

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання
1	2
Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	Семінар-дискусія «Роль та значення інтелектуальної власності в Україні та світі»: 1. Інтелектуальна діяльність як основа соціально-економічного розвитку суспільства. 2. Сучасна теорія власності. 3. Сутність та структура інтелектуальної власності

1	2
Тема 2. Сутність та структура промислової власності	Проблемна лекція на тему «Інтелектуальна діяльність та інтелектуальний капітал – економічна основа інформаційного суспільства». Робота в малих групах щодо визначення видів та результатів інтелектуальної діяльності; презентація роботи в малих групах. Семінар-дискусія на тему «Специфіка промислової власності». Презентації та доповіді за наступними темами: 1. Об'єкти промислової власності, їх особливості. 2. Правова характеристика винаходів. 3. Правова охорона корисних моделей. 4. Промисловий зразок як об'єкт патентного права. 5. Історія товарних знаків. 6. Ноу-хау як специфічний об'єкт інтелектуальної власності. Міні-лекція на тему «Особливості сучасного брендингу». Поточна контрольна робота
Тема 3. Особливості формування та розвитку авторського та суміжних прав	Міні-лекція на тему «Історія виникнення авторського права» Презентації та доповіді за наступними темами: 1. Об'єкти авторського права згідно з Цивільним кодексом України. 2. Сутність та природа авторського права. 3. Порівняльна характеристика патентного та авторського прав. 4. Суміжні права: поняття, суб'єкти та об'єкти.
Тема 4. Охорона та захист прав інтелектуальної власності	Семінар-дискусія на тему «Проблема співвідношення підсистем охорони інтелектуальної власності: патентного права та авторського права» Презентації та доповіді за наступними темами. 1. Зародження патентування. 2. Особливості процесу патентування у розвинутих країнах. Проведення контрольної роботи 3. Патентне право та його принципи. 4. Суб'єкти патентного права. 5. Процедура видачі патенту. 6. Зарубіжний досвід захисту авторського права.

1	2
Тема 5. Актуальні проблеми комерціалізації інтелектуальної власності	Презентації та доповіді: 1. Комерціалізація інтелектуальної власності як складова обігу інтелектуального капіталу. 2. Способи комерціалізації прав інтелектуальної власності. 3. Економіко-правові аспекти ліцензування. 4. Види ліцензій.
Тема 7. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні	Доповіді та презентації : 1. Новітня практика порушення прав інтелектуальної власності. 2. Інтелектуальна власність як об'єкт міжнародних угод. 3. Міжнародні угоди щодо захисту промислової власності. 4. Страхування інтелектуальної власності в Європі. 5. Державна система охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні. 6. Проблеми та перспективи формування інституту інтелектуальної власності в Україні.
Тема 8. Управління інтелектуальною власністю.	Презентації та доповіді. 1. Основні принципи управління інтелектуальною власністю. 2. Захист прав на інтелектуальну власність з позицій управління нею. 3. Методи ціноутворення інтелектуальної власності. 4. Показники, що характеризують управління об'єктами інтелектуальної власності

4. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку

загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 4).

Таблиця 4

Перелік тем практичних занять

Назва теми	Завдання практичних занять
Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	Вирішення ситуаційного завдання з використанням SWOT аналізу для визначення факторів, які сприяють розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні.
Тема 3. Особливості формування та розвитку авторського та суміжних прав	Проведення поточної контрольної роботи.
Тема 5. Актуальні проблеми комерціалізації інтелектуальної власності	Вирішення практичних завдань з оцінки вартості об'єктів інтелектуальної вартості. Проведення поточної контрольної роботи.
Тема 6. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності	Вирішення ситуаційних завдань стосовно правових аспектів володіння об'єктами інтелектуальної власності, права, які закріплені за суб'єктами інтелектуальної власності. Проведення поточної контрольної роботи.
Тема 8. Управління інтелектуальною власністю.	<i>Проведення колоквиуму</i>

5. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для

засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	3
Тема 1. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми.	Презентація результатів
Тема 2. Сутність та структура промислової власності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою «сутність та структура промислової власності». Підготовка до контрольної роботи за темами 1 і 2.	Презентація результатів
Тема 3. Особливості формування та розвитку авторського та суміжних прав	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та семінарського заняття за темою.	Письмова контрольна робота за темами 1 і 2. Презентація доповідей
Тема 4. Охорона та захист прав інтелектуальної власності	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до практичних занять, щодо оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності	Презентація результатів

1	2	3
Тема 5. Актуальні проблеми комерціалізації інтелектуальної власності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття Підготовка до контрольної роботи за темами 3, 4, 5.	Презентація результатів Письмова контрольна робота за темами 3, 4, 5.
Тема 6. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та семінарського заняття за темою.	Презентація результатів, вирішення ситуаційних завдань.
Тема 7. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття. Підготовка до контрольної роботи за темами 6, 7.	Контрольна робота за темами 6, 7.
Тема 8. Управління інтелектуальною власністю.	Підготовка до написання колоквиуму за всіма темами.	Написання підсумкової роботи – колоквиуму, за всіма темами.

6. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 6).

**Використання методик активізації процесу навчання
(семінарські та практичні заняття)**

Назва теми	Практичне застосування навчальних Технологій
Тема 1. Інтелектуальна Власність як економіко-правова категорія	<i>Проблемна лекція</i> на тему «Інтелектуальна діяльність та інтелектуальний капітал – економічна основа інформаційного суспільства»; <i>робота в малих групах</i> щодо визначення видів та результатів інтелектуальної діяльності; <i>презентація</i> роботи в малих групах
Тема 2. Сутність та структура промислової власності	<i>Семінар-дискусія</i> на тему «Специфіка промислової власності»; <i>міні-лекція</i> на тему «Особливості сучасного брендингу»
Тема 3. Особливості формування та розвитку авторського та суміжних прав	<i>Міні-лекція</i> на тему «Історія виникнення авторського права»
Тема 4. Охорона та захист прав інтелектуальної власності	<i>Міні-лекція</i> на тему «Еволюція сучасної системи охорони та захисту прав інтелектуальної власності»; <i>семінар-дискусія</i> на тему «Проблема співвідношення підсистем правової охорони інтелектуальної власності: патентного права та авторського права»
Тема 5. Актуальні проблеми комерціалізації інтелектуальної власності	<i>Міні-лекція</i> на тему «Франчайзинг як спосіб ліцензування товарних знаків»
Тема 6. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності	<i>Проблемна лекція</i> на тему «Інтелектуальна власність в епоху Internet»
Тема 7. Формування інституту інтелектуальної власності в Україні	<i>Семінар-дискусія</i> на тему «Формування та розвиток інституту інтелектуальної власності в Україні: проблеми та перспективи»
Тема 8. Управління інтелектуальною власністю	<i>Семінар-дискусія</i> на тему «Використання інтелектуальної власності в господарській діяльності»

7. Рекомендована література

1. Андрощук Г. А. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учебн. пособие / Г. А. Андрощук, Л. И. Работягова. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
2. Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика: Наук.-практ. вид.: Т. 3. Промислова власність / Г. О. Андрощук, С. О. Довгий, В. С. Дроб'язко, В. О. Жаров, Т. Г. Захарченко / Академія правових наук України; Державне патентне відомство України. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 1999. – 656 с.
3. Андрощук Г. Право интеллектуальной собственности: торговые аспекты: Науч.-практ. изд. / Г. Андрощук, П. Крайнев, И. Кавасс. – К.: Изд. дом «Ін Юре», 2000. – 164 с.
4. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 432 с.
5. Вачевський М. В. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / М. В. Вачевський, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон, В. Г. Скотний, Г. Є. Шевченко, О. М. Вачевський. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 448 с.